

ことわざ かだい いちれい
諺の課題の一例：

① 郷ごうに入いっては郷ごうにしたが従え

- Jdeme-li na určité místo, je vhodné následovat zvyky a obyčeje daného místa.
- (dosl.) „Když jsi do (dané) vesnice vstoupil, (té) vesnici se podříd.“
- Odpovídá angl. *When in Rome, do as the Romans do.*
- Podobá se českému ‘Jaký kraj, takový mrav.’ (má však spíše doporučující než deskriptivní charakter).
- Též podobné českému ‘Kdo chce s vlky býti, musí s nimi výti.’ (bez negativních konotací).

Alternativní forma: 郷に入いっては郷ごうにしたが従う

例文： 外国がいこくへ行いったら、さからさわらず郷ごうに入いって郷ごうにしたが従え。

‘Když pojeděš do zahraničí, hezky se poslušně chovej podle tamních zvyků.’

Poznámky k formě:

- 郷 *gó* (音), *sato* (訓) ‘venkov, rodiště (rodná vesnice), (rodný) kraj’
- 入いる *iru* (alternativní čtení k *hairu*)
- 従したがえ *šitagae* sloveso 従したがう ‘podřídí se’; rozkazovací tvar

② 雉きじも鳴なかうずうば打うたれままい

- Kdybychom nemluvili příliš, nemuseli bychom čelit nepřijemným následkům.
- (dosl.) „Ani bažanta by nejspíš nesejmuli, kdyby nezakdával.“
- Podobá se angl. *Quietness is best, as the fox said when he bit the cock’s head off.*
- Podobá se českému ‘Mluvíti stříbro, mlčeti zlato.’

Alternativní forma: 雉きじも鳴なかうずうば撃うたれままい

例文： 酒さけの席せきだからといって、上じょう司しに失しつげん言げんしたばかりに左さ遷せんされたらしい。雉きじも鳴なかうずうば撃うたれままいというのに、ばかだなあ。

‘Při chlastačce mu ujela poznámka k nadřízenému, a byl za to degradován. To je ale blb, jakoby zapomněl, že se říká „mlčeti zlato“.’

Poznámky k formě:

- ず záporný tvar ve starší a knižní japonštině (podobně ない)
- ば koncovka kondicionálu (podmiňovací způsob)
- 打たれ tvar pasiva od slovesa 打うつ ‘praští, bouchne’ (撃うつ ‘střelí’)

- まい sufix záporné dohadnosti

③ こうらんりゅうすい
行雲流水

- Postoj nelpění a nevzpírání se přirozenému toku věcí.
- (dosl.) „(Jako) jdoucí oblaka a tekoucí voda.“
- Podobné angl. *Go with the flow*.

例文：

こきょう かえ ひ び おく
故郷に帰り、行雲流水の日々を送る。

‘Vrátím se do svého rodiště a budu vést poklidný život.’

Poznámky k formě:

- 雲 un (音), *kumo* (訓) ‘oblaka’
- 流水 naznačuje čínský slovosled (japonsky 水が流れる、水の流れ)

④ ごえつどうしゅう
呉越同舟

- Popis situace, kdy se na jednom místě sejdou osoby, jež se vzájemně nesnáší nebo mají nepřátelské vztahy, nebo jsou tyto osoby společně vystaveny negativním okolnostem.
- (dosl.) „Wuové a Jüeové na stejné lodi.“
- Odpovídá angl. *Bitter enemies in the same boat*.
- Podobá se českému ‘Dva kohouti na jednom smetišti [se nesnášejí].’
- Původ ve spisech čínského vojevůdce a stratéga Sun-c’ (孫子) *Umění války*. Znaky 吳 a 越 odkazují k dvěma státům z čínského historického období (tzv. období jar a podzimů 春秋時代, případně období Letopisů, 722–481 př. n. l.)

例文：

まさに呉越同舟、対戦相手と同じバスに乗り合わせてしまった。

‘Dopadlo to úplně jak dva kohouti na jednom smetišti, když mě naložili do stejného autobusu s mým soupeřem.’

Poznámky k formě:

- 吳 *go* ‘(čínský) stát Wu’
- 越 *ecu* ‘(čínský) stát Jüe’
- 舟 *šú* ‘člun, loď’